

ott mi azokat idehaza még jobb minőségben elő tudók állítani és nyaralásra is elegendő hűvös, egészséges, szép hely áll rendelkezésünkre.

Magunkra vessünk hát, ha minden irányban hátrányban maradtunk.

De ha ebben a hiányban benne maradni nem akarunk, teljes erővel hozzá kell látunk ahhoz, hogy nemzetünk gazdálkodásába a kellő arányokat belevigyük.

Népünk kivándorol Amerikába! Állítsuk meg! De hogyan? Ugy, hogy adjunk neki itthon annyi munkát, hogy abból egész éven át meg tudjon élni. Minden kivándorló két hetet veszít, míg újabb munkába állhat, sőt még ráadásul háromszáz koronát is elkölt utjára, ugyanennyit a visszautazásra, mert hiszen visszajön a legtöbbször, így hát egy havi munkamulasztás és hatszáz korona kiadás terheli egy ember Amerikába való kirándulását. Gondoskodnunk kell, hogy illő díjazást minden becsületérzessel bíró munkás elnyerhessen. E célra van szükségünk önálló magyar iparra, mert az ipar állandó és jobban díjazott munkával tudja a népet ellátni.

Egy hírneves francia író, volt miniszterelnök és földmívelésügyi miniszter érdekes könyvet írt nemrég, melyben kifejti, hogy „iparivá kell tenni a gazdaságot”. Hol állunk mi még ettől a jövődéli állapottól, mikor minálunk sok helyen, például nálam is aratás alatt kőmiveseim, ácsaim hazamegynek a maguk buzáját levágni és egyes birtokosnak kőmivességgel, ácsokkal, csizmadákkal kellett az idén szerződnie, hogy buzájukat levághassák. Ez éppen az ellenkező állapot, ez „az ipar gazdaságivá tétele”. Ilyen állapotot nem szabad tovább tűrnünk. Az iparos maradjon meg iparosnak! A gazdasági munkás legyen egész évben keresetelt!

Az egész télen munka nélkül beverő gazdasági munkás, nem csoda ha kedvet kap Amerikába kivándorolni, vagy pedig az amúgy is nehéz körülményekkel küzdő gazdát az egyedül fontos munkául, az aratásul, a lehetetlenségig magas aratóbérköveteléssel fennállásában veszélyeztetni.

Étöbb kimutatám, hogy a székelykereszturi főgymnasium létesítését 30 000 unitárius kéri. Most nézzük meg, hogy e kérésnek van-e jogos és méltányos alapja? Ennek gymnasiumnak ez idő szerint 6 osztálya van, igaz, hogy száz évig kellett várni, míg a hatodik osztályt beállították. A 6 osztálynak az 1905-6. iskolai évben 153 növendéke volt és pedig felekezet szerint következőleg megosztva: unitárius 93, ev. ref. 28, róm. kath. 9., gör. kel. 16, ág. hitv. 2., zsidó 4 és gör. kath. 1.

Most vizsgáljuk meg Székelykeresztur földrajzi fekvését. Tudjuk hogy a Gagy völgyének zöme, a Nyikó mente, fel a Firtos aljág a maga teljes egészében unitárius. A Küküllő alsó völgye ev. református, de már a begyközi terület, ugy a Gagyvölgy jobb, mint a Küküllő baloldalán nagy részben unitárius vidék. Nem is említve a Homoród mentét, ime a természetes összefolyási középpont: Székelykeresztur. Nyugati és déli oldalán azonban idegen nyelvterületet találunk. Itt pedig figyelmet kérek és nem az unitárius, de a magyar olvasót figyelemztetem a következők mérlegelésére.

Egy statiszikus Cinogós Leon császári tábornagy, nem különben Balogh Pál híres munkája alapján állítom, hogy nem is egy századdal megelőzőleg Alsóboldogfalva, Fiafalva, Ulszékely, Szentmibály, Medesér, Gagy, Mugyarándásfalva, Szentábrám, Korond, Bözöd, Ruva, és Magyarzákod községek lakóit magyarok és románok képezték, ma pedig Alsóboldogfalván a leg-ulyosabb kontingens a magyar elem, a többi köz-ég pedig teljesen magyar és unitárius. Fentebb kimutatám, hogy a székelykereszturi gymnasium 153 növendékből 16 gör. keleti, 2 ág. hitv. és 1 gör. katolikus. Ezt a 19 növendéket örökifjú intézetünk már az idegen nyelvterületről vonta be s mint bevezetésében is említöm, gondja lesz

Az ország sok helyén a kivándorlás folytán már is nagyban jelentkező és az iparfejlesztés folytán még fokozottan leendő gazdasági munkásiányon csakis jól megválasztott gazdasági gépek széles körben való terjesztésével fogunk segíthetni. Ha a rövid időre összezsúfolódó nehéz munkákat gépekkel fogjuk végeztetni, akkor nem kerülhet egész országunk egy olyan kényszer helyzetbe, hogy egy sikeres arató-sztrájk az államot is csödbe kergesse. A gépeket kezelő és eszerint nagy hasznot hajtó értelmesebb munkásokat ezen haszon arányában magasabb, majdnem amerikai napszámmal díjazhatjuk és így a kivándorlásban megakadályozhatjuk. Többi munkásunkból pedig így maradni fog, akikkel a fent elősorolt intenzívebb gazdasági termelési ágakat és új iparágakat meghonosíthatjuk: az ipart egész éven át üzhajtjuk, az új gazdasági termelési ágakat bázi iparcikkék előállításával helyesen kombinálva, gazdasági munkásainknak is egész éven át tartó, folytonos keresetet biztosíthatunk.

Gazda.

BELFÖLD.

Gazdasági önállóságunk. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszternek a képviselőház közgazdasági bizottságának csütörtöki ülésén tett nagy fontosságú nyilatkozatai mely hatást tettek az egész politikai világra. Napok óta kellemetlen idegeség volt tapasztalható a magyar politikai világban. Senki sem tudta megérteni a magyar kormány túrelmes magatartását a kiegyezési kérdésekben. Mindenki látta azt a bosszantó hazavonást, melyet osztrák részről a kiegyezés dolgában rendeztek s a bosszúságot alaposan táplálták az osztrák miniszterek, akik egymás után nyilatkoztak. És sajátságosan, ez urak nem arról beszélték, hogy ohajtandó volna megkötöni Magyarországgal a gazdasági kiegyezést, hanem pimaszkodtak és olyan kijelentéseket tettek, hogy a kiegyezést ők csak az esetben hajlandók megkötöni, ha a magyar kormány hajlandó belemenni egy hosszú lejáratu szerződésbe.

Érthetetlen volt eddig a magyar kormány magatartása ebben a kérdésben. Most aztán megjött a válasz az osztrákoknak. A képviselőház közgazdasági bizottságának csütörtöki ülésén Kossuth Ferencz a kormány nevében nyilatkozott, hogy még egyszer

arra, hogy azokból a magyar haza részére ne Hórákat és Koskákát neveijén.

E kérdés jelentőségéből megállapíthatjuk azt is, hogy a székelykereszturi főgymnasiumnak nemcsak közoktatási, de nemzetpolitikai hivatása is van.

Ez alkalommal nem célom a kolozsvári és kereszturi iskolák közötti viszony tárgyalásába bocsátkozni, annál kevésbé, mivel mindkettőnek szeretnék szárnyakat adni, hogy kicsiny seregünk létét még hangosabban hirdessék; végtelenül sajnálnám, ha kényszerítve lennék esetleg kizárólag egyik mellett foglalni állást. Célom volt ezuttal kimutatni, hogy 30,000 unitáriusnak nemcsak joga, de kötelessége is élni azokkal az eszközökkel, melyek erkölcsi és anyagi boldogulásának feltételét képezik.

Miután pedig ma a szociális eszmék uralják nemcsak öreg Európa művelt nemzeteinek forumát, hanem ez eszmék behatoltak és tért s érvényesülést követelnek a nagy világ mindazon népeinél, hol a gondolat szabad s ugy az egyéni, mint a tömeg boldogulásnak útját semmi sem akadályozza és mivel ily szociális szükségletet képez 30,000 tömör csoportban élő unitárius, valamint Székelykereszturral földrajzi összefüggésben levő sok ezer magyar, de más felekezeten levők közoktatási érdeke: nyilvánvaló, hogy a székelykereszturi főgymnasium kérdése elől többé kitérni nem lehet. Ezt ma 30,000 unitárius még kellő tisztelettel kéri, holup azonban félek, hogy már követeli; ennek pedig nem szeretném a középponti vezetőséget kitenni.

Mielőtt tárgyatam befejezném, emlékeim tollamat további munkára készítek. Negyed századdal vezetnek vissza ezek az emlékek. Az igazgató lakásának ablakához erősített éles hangú csengő szava a szomszédos gymnasiumi épület folyosóin végig sziv; jelezvén, hogy az igazgatónak mondani valója

megkísérik a kiegyezési tárgyalások folytatását. Megkísérik, hogy busvétig letárgyalják a kiegyezést, vagy állapítsák meg a kiegyezés lehetetlenségét.

Ez az erélyes nyilatkozat osztatlan tetszésre talált a magyar közvéleményben. Szüntelenül hulljuk azt az osztrák fenyegetődzést, hogy elválnak tőlünk és sajátságos, hogy mi, akik szívből ohajtjuk a gazdasági különválást nem fogjuk szavukon az osztrákokat.

Csinálja meg a magyar törvényhozás az autonóm vámtarifát, szükségünk van erre, hogy módunkban álljon szaván fogni az osztrákokat s ha még egyszer abba a kellemes helyzetbe hoznak bennünket, hogy elválással fenyegetnek, mi is válászolhassunk nekik: Váljunk el!

Politikai jegyzetek.

Békelyudvarhely, február 22.

Ha a múlt század negyvenes éveinek közszereplői felkelhetnének sirjaikból és szemlét tartanának közéletünk fölött, — azt gondoljuk — elborulva tapasztalnák a fejlődés helyett a visszaesést nem egy helyen és csakhamar visszakiváncokoznának örök nyugovásuk helyére. Azon dicső, halhatatlan szellemek, kiknek a legnagyobb javak, szabadságok egyikét s hozzátehetjük egyik leghatalmasabbikát, a sajtószabadságot köszönhetjük, nem így álmodták, nem így gondolták azok a nagyszerű vívmányok, a gyenyolczas jogok, az emberi szabadságok leg-szebb hajtásának, a sajtószabadságnak a való-ságban való érvényesülését, a mint azt napjainkban tapasztaljuk.

Félre ne értessünk.

A sajtószabadság oly nagy, oly féltett kincs egy szabad nemzetnek, hogy ahöz még akkor sem szabad megszorító rendszabályokkal nyulni, ha — mint azt igen sokszor tapasztaljuk, — a sajtószabadsággal a nemzet, a közérdek kárára követnek el visszaéléseket. Mert kevesebbet árthat a sajtóval való visszaélés, mint a mennyit használ a sajtószabadság a nemzeti haladásnak.

De hát az ellen a hang ellen, a mely itt-ott megcsendül a sajtó egyes organumában, mégis tiltakozni kell magának a tisztességes sajtónak.

Hiszen harc, küzdelem mindig volt, van és lesz a közélet fórumán szereplők között, adnak is, kapnak is súlyos sebeket a harcosok, a vezérek és a közkatónák, de ebben az ország jólétéért, sorsának, jövőjének biztosításáért folyó

van. A gazdának szól egyelőre e hang, ki siet is a rendelkezést átvenni, de a másfélszáz növendék e hangra önkénytelenül kezdi megvizsgálni cselekvényeit, ha vajjon nem-e nekik kell számolni a szigorú, de jószágos lelkű igazgató előtt. Látom Gombos tanárt, amint órája előtt 10 percczel az udvaron végig megy, mély gondolatokba merülve, elmélkedik arról, hogy magyar irodalmunk széles területén növendékei járattalan helyet ne találjanak. Szeretjük őt és éppen azért a zaj elhal, nem félelemből, de tiszteletből, mert tudjuk, hogy rólunk, felőlünk elmélkedik. Nem is említve azt a tetterős, tudományosan képzett, erős fiatal tanári gárdát, mindenben felveszi a versenyt a hazai tanárokkal: minő boldogság volna látni azt, hogy Sándor János igazgató, ki mint annak az intézetnek állandó vezetője, a folyó tanévvel már 30 egymást követő évben szólott, mint igazgató, szeretettel üdvöndékeihez; Gombos tanárral az oldalán megnyitható a székelykereszturi főgymnasiumot is. Hiszek a gondviselésben, valamint hitesorsosaim életrevalóságában, hogy vágyam valóra válik.

Székelykeresztur pedig legyen büszke, mert ha Európának ma egyik legnagyobb politikusa, egyik legmélyebben gondolkozó feje, nekünk magyaroknak pedig büszkeségünk, gr. Apponyi Albert kultuszminiszter egykor kemény kritikát mondott is Székelykeresztur kulturális viszonyait illetőleg, ezt tisztán kedvezőtlen információ folytán tehetta, mit fényesen igazol az, hogy a tanítóképző ott marad, onnan mennek ki az apostolok egyszerűséggel, tudással és lángoló huzásússággal a nép közé, hirdetni a magyar faj örök életét és hegemoniáját. Nagygyá leszel te is szerény 110 éves gymnasiumunk, mert érzi annak szükségét az unitárius vallásközönség fele s kívánja fokozott tevékenységedet a haza.

(U. E.)

harcban sem szabad soha a gyanúsítás, a rágalmat nemtelen fegyverrel harcolni s a szó és tollal való vitatkozás, küzdelem legnagyobb bevében sem szabad az illendőség, a jó modor, egyszóval a tisztességes társadalmi élet szabályait szem elől téveszteni.

Lám Kossuth és Széchenyi micsoda titáni csatákat vívtak eszméikért s a Kossuthok és Széchenyiek, a Dessewffyék, Eötvös Józsefek írásai és szócátái soha sem illettek személyes invektívákkal, sanda gyanúsításokkal, személyes támadásokkal, — horrendum dictu — rágalmakkal az elleufelét, sőt Kossuth nevezte el méltó ellenfelét, Széchenyi Istvánt a leguagyobb magyarnak. Olvassátok az akkori hírlapokat s összehasonlítván azon eszményi harcok felfogását, harcmodorát, stílusát és hangját a mai-val, elszomorodva látjátok azt a dekadenciát, a mibe azóta a fejlődés, az emelkedés természetes folyamata helyett közéletünk, a sajtó, a parlament hangja, nívója süllyedt.

*

Az országban mindenütt szervezkednek a gazdasági munkások, hogy a mezei gazdákkal felvegyék a harcot. Az előző években csak itt-ott tört ki az arató munkások elégedetlensége; könnyebben lehetett a fölcsapó lángot elfojtani, mintha majd — ne adja Isten — az egész ország egyszerre borul lángba.

A gazdaközönség érdemesebb része elmegy a meddig mehet, a legvégső határig, csak hogy a magyar föld aranykalászatát magyar munkás arassa le. Az ország valamennyi gazdasági egyesülete foglalkozott már ez ügygel s valamennyinek legnagyobb törekvése, hogy megmentse a gazdákat az idegen, vagy kéunszermunkaerő igénybevételeitől, de ha a magyar mezőgazdasági munkások erőnek erejével hadat üzennek a gazdaközönségnek s azt akarják, hogy a természet osztozzanak, vagy hogy ott rothadjon a gabona a lábán: akkor elkövetkezik a kényszerhelyzet, mely elől kitérni többé nem lehet. A hadsereg fog aratni! Ugy a mint az Németországban többször megtörtént. De talán erre mégsem lesz szükség. A magyar ember ha meg is kótyagosodik, végképen meg nem bolondul s ha minderről el is feledkezik, nem feledi el, hogy magyar, hogy mivel tartozik a magyar földnek, melyen bölcsője ringott s melyben porai majdan pihenni fognak.

Mire nyílik a buzavirág, a pipacs, a szarkaláb, sárgul a kalász, biztos helyen lesz a magyar arató munkásnak szíve lelke, s nem kell idegen, vagy kéunszerező; magyar munkás kaszája alatt hull rendre a magyar föld termése.

*

A múlt napokban egyik osztrák miniszter nagy beszédet mondott a választások előtt a jövő feladatairól, küzdelmeiről és kilátásairól. Azért keltett fölönést a kortesbeszéd, mert ebben a két állam — Magyarország és Ausztria — gazdasági élete közösségének a dogmaszerű fenntartását hirdette a szomszéd állam kormányának egyik tagja. Vagyis egészen ellenkezőjét annak, a mit a magyar állam, a magyar kormány, az egész országgyűlés akar, tudniillik oly gazdasági kiegyezés megkötését, a mely lehetővé teszi a magyar állam gazdasági önállóságának a megrázkódtatás nélkül való előkészítését, ezen gazdasági önállóságnak a most köteendő gazdasági kiegyezés határéjének a lejáratát után való megteremtését, életbeléptetését.

Megmondottak e helyütt nem egyszer, hogy Ausztriával szemben résen kell lennünk, ha gazdasági érdekeinket, az ország existenciális érdekeit meg akarjuk védelmezni, mert a mi gazdasági önállóságunkra való törekvésünket odaát nem jó szemmel nézik és az egymást egy kanál vízben elemészteni akaró osztrák nemzetiségeket, politikai pártokat idilli egyetértés, béke és szeretet szállja meg arra a gondolatra, hogy ellenünk, a gazdasági érdekeink ellen szálljanak egy emberként harcba.

A közbizony.

Székelyudvarhely, febr. 24.

Egy községben — a nevét kimélemből elhallgatjuk — szomorúan mulatságos eset adta magát elő. Az az, hogy non is egy eset, hanem az esetek sorozata, melyek különbségükkel fogva megérdemlik, hogy foglalkozzunk velük.

A dolog úgy lett immár szélesebb körben ismeretessé, hogy az alispán fegyelmi eljárást indított a nevezetes község előjárósága ellen és felelősség révén az ügy Udvarhelymegye közg. bizottsága elé került. Természetes, hogy a bizottság a felelősséget egyhangulag hozott határozatával elutasította. Egyebet nem is tehetett. Mert visszaélésről van. Közbizonyok pocskékolásáról.

Közbizonyok károsodása manapság — sajnos — nem nagy ritkaság sem nálunk, sem másutt. Ebben az esetben csupán a mód érdekes, mely szerint a közbizony ebek barminczadára került: az előjáróság a község főbbjeinek a legkülönbözőbb alkalmi eseményeiket közbizonyból fedezte évek hosszú során keresztül! Valóságos közvétség folyt a községben mintegy 12 esztendő óta.

Bármit is cselekszenek a nagy idő óta a község elei, isznak rá egyet, néha esznek is. A „bankettel” aztán szépen kifizeti a községi pénztárnok a község pénzből.

Az alkalmak, melyek a közbizonyt előidézék, igen különbözők és egyben igen gyakoriak. Az ember hajlandó azt hinni, hogy nem az alkalmak szülik a közbizonyt, hanem a közbizony vágya nemzi az alkalmakat.

Nézünk csak, mi mindenre „illogatának” ama nevezetes községben?

Közbizonyból fedezett áldomás vala a többek között a következő alkalmakkor: Számadésvizsgálat idején, utcsináláskor, utnyitáskor, pásztorfogadáskor, a községi láda költöztetésének öröme, a sánczhányás, a prizmatéris fáradalmiuk enyhítésére, meggyűlés, képviselőválasztás idején, a törökbuszszedés idejének megállapítása alkalmából, az ebadó behajtása érdekében végzett zálogoláskor, a községi számadás előterjesztésének nagy napján, adóbehajtáskor, a fizfaültetés sikerére, a pallócsináltatás fárdalmára, a bikavétel, bika-behajtás, bikavizsgálat, bikakörmének lovagatása és a bika-eladás nevezetes napjain. Ha véletlenül el nem adják azt a bizonyos bikát, melyet bankettek alakjában Apis-istennek is becsületére való módon kezdének tisztelni, talán a bögésére is áldomást ittak volna. Ezután valószínűleg a kakas-kukorikolásra került volna a sor.

A fegyelmi vizsgálat most már véget vet a kedélyes állapotoknak, méltó szomorúságokra mindazoknak, a kik szerették volna, mi mindenre lehet még inni.

Jellemző ebben a köz-évés ivásban, hogy részei egészen komolyan vették a dolgot. A korcsmárosoktól annak rendje és módja szerint nyugtákkal vették s azokat a község örömmel költöztetett s megbankettezett ládjájában gondosan meg is őrizték. A nyugták kisebb-nagyobb summákról szólanak, együtt azonban jelentékeny summákat képviselnek. Kiténik abból is, hogy csupán egy (udvarhelyi) vendéglősnak három darab nyugtája 127 koronáról szól. Az elivott közbizony összege még megállapítva nincs, de hozzávetőleges számítás szerint is megközelíti az évi 800 koronát, a mi 10—12 évre csinos summa egy szegény székely községnek.

Rendkívül jellemző, hogy a közbizony-pocskékolásában részesek a közvétség-ivást annyira rendén levő dolgoknak tartották, hogy még palástolandónak sem vélték a gazdálkodásukat. Mintha a szeméremérzet is kivészett volna a lelkekből.

Ebből a szempontból tekintve, ez az eset mulatságos részletei ellenére is igen szomorú. Annál inkább az, mert nem egyedül álló. Számos községben fordul elő, hogy a nép Csáky-szalmájának tekinti a közbizonyt. Ha a község pénzt nem pocskékolhatja, hacsak hozzáfér, a tárgyalat esethez hasonlóan gazdálkodik a közbirtokossági vagyonnal.

A közbizonyon a nép szemében senkié, tehát mindenkié, a ki hozzájuthat. Az a laza lelkiismeret, mely ebben a felfogásban kifejezésre jut, a szolidaritás érzetének fejletlenségére vall s a sikeres kooperáció hiányát eredményezi. Közérővel a mi népünk alig teozon valamit, mert a közcserelevés eszközeit nem becsüli. Ez a legfőbb oka a községek hátramaradottságának.

Ha a népet sikeres közbizonyosságra akarjuk bírni, rá kell szoktatnunk kicsinyjétnagyját a közbizony megbecsülésére. A szoktatás egyelőre nem

történhetik másként, mint erővel, rássorítással. Ugyanazért csak megoyugvással láthatja mindenki, a ki a közbizonyt szíven viseli, főispánunk szigorát, melylyel a közbizonyosokat a közbizony megbecsülésére szorítja. E tekintetben igazán nincs helye elnézésnek. A közbizonyosokkal szemben a közbizony szentsége szempontjából a legnagyobb szigorúság is csak éppen hogy elég.

HIREK.

Székelyudvarhely, febr. 24.

A vadorzás.

A székelyudvarhelyi Vadász-társaság f. hó 21-én délután, — a ma déltől 3 órákor, a vármegyeház kistermében tartandó rendes közgyűlés tárgyait előkészítéssel véget — Dr. Damokos Andor elnöke mellett, választmányi ülést tartott. A választmány megállapította a jövő évi költségvetést, a tagok maximális számát, majd pedig elénk eszmecsereét folytatott az Udvarhelymegyében különösen divatban levő vadorzás felett, mely elodázhatatlanul szükségessé teszi, Hevesvármegye mintájára, a törvényhatósági beavatkozást.

Itt a város területén is számos a fegyveres ember, kik nem tudják észzel felérni, hogy a kibérelt vadászterület nem Csáky szalmája e a miért megfizeti a vadászati adót, még niucsen feljogosítva a mások által bérelt területen tolvaj módra vadászni. Hevesvármegyében, mint a B. H. írja, a vadorzás szintén igen nagy mértéket öltött, annyira, hogy a törvényhatóság kénytelen volt szigorú szabályrendeletet kidolgozni a fegyvertartási engedélyek kiadása tárgyában. Hevesmegye területén, fegyvertartási engedelem nélkül, senki fegyvert, revolvert nem tarthat; puskaport, töltést, revolver-töltést csakis az említett fegyvertartási engedelem ellenében adhatja ki a kereskedő. A fegyvertartási engedelmet a szolgabírói hivatal adja ki, akár személyes kérésre vagy bélyegtelen kérvényre.

Ha az illetőt a szolgabíró ismeri, az engedelmet annak kiadja, ha nem ismeri, előbb községében érdeklődik az illető iránt; van-e vadászterülete? rendes vadász-e? stb. Csakis így kapja ki az engedelmet. Önvédelmi szempontból nem teljesen megbízhatók csak revolverre kapnak engedelmet. Huszonegy éven alóli fiatalember részére csakis az alispán engedélyezhet. A mely kereskedő az engedelmet előmutatása nélkül kiad lövészert, szigorú büntetésben részesül. Kinek fegyvertartási engedelmét nincsen, annak fegyvere elkobzandó.

Egy ilyen szabályrendelet megalkotásának itt, Udvarhelymegyében is ugyan eljött az ideje, mivel általában a panaszkor a vadorzók ellen. A másik dolog, melylyel a vadorzást korlátozni lehet az, hogy a belügyminiszter adjon ki egy rendeletet, hogy sem piacokon, sem vásároknál, postára vadat ne lehessen másképpen vinni és feladni, csakis községi bizonyítvány mellett, melyet csakis vadászterület-tulajdonosnak adnak. Ez törvényben van, hogy oly helyeken, ahol a vadorzás el van terjedve, a belügyminiszter elrendelheti. Tehát ez is oly dolog, a mivel meg lehet azt nehezíteni, hogy vadorzó piacra vigye vadját.

A Vadász-társaság ma tartandó közgyűlésében bizonyára meg fogja találni a módját annak, hogy a vármegye törvényhatóságát ily irányban megkeresse s biztos reményünk van, hogy a törvényhatóság e jogos kívánalomnak készséggel eleget tesz, melylyel azután leszorítja a vadorzások számát s eléri vadállományunk megnövekedését.

Udvarhelymegyei Tanítók Háza.

Az Udvarhely vármegyei tanító-egyesület, mint megirtuk, elhatározta, hogy a vármegyei tanítók és az egyesület költsékeibe tartozó papok gyermekei számára Székelyudvarhelyen konviktus létesít. Ez az intézet egy olyan sajtó házban nyer elhelyezést, amelyben az internátus céljaira szolgáló helyiségeken kívül megfelelő helyiségek lesznek a tanítói közélet céljaira is. Lesz az épületben egy nagyobb terem a gyűlések és esetleges mulatságok céljaira, egy-két helyiség a könyvtár és most már szervezés alatt levő tanszermuzeum befogadására, egy-két szoba az Udvarhelyen megforduló tanítók elszállásolására. Ez lesz a Tanítók Háza. A konviktus által támogatja a vármegyei tanítószolgálatának, egyéb helyiségei révén központja a tanítószolgálat közéletének. Tehát olyan intézmény lesz, melynek kulturális és emberbaráti hivatása nyilvánvaló, mely intézmény iránt a népnevelés minden igaz barátja melegen érdeklődik. A

vármegyei tanítószáz az intézmény létesítése érdekében kész a tőle telhető legnagyobb anyagi áldozatokra. Az egyesület minden tagja örömmel lép be az Eötvös-alap országos egyesületbe, hogy tagdíjának egy részével a Ház alapját gyarapítsa, felajánlja a külszobán levő fizetés-rendezéssel megállapítandó fizetésének $\frac{1}{2}$ % át, mint egyezer s mindenkorra szóló adományt és ezeken kívül is megteszen társadalmi uton mindent, a mivel a Ház-alapot gyarapíthatja. Am a tanítók anyagi erejére támaszkodva, a Ház a közel jövőben nem volna felépíthető. Azzal a kérelemmel fordult most a bizottság nevében *Ember János* kir. tanfelügyelő, mint a bizottság elnöke, a vármegye értelmiségéhez, hogy a nemes czélú intézmény mielőbbi létesítését nagybecsű támogatásával előmozdítani méltóztatassék. Az adományok a kiküldött bizottság pénztárához, *Lőrincsi Béla* székelyudvarhelyi tanítóhoz küldendők. Udvarhely vármegye közönsége mindig meleg érdeklődést tanúsított a népnövelés és munkásaiuk sorsa iránt. Remélhető, hogy a létesítendő intézménytől sem tagadja meg áldozatkész támogatását.

Platóról. A helybeli Tanári-kör által rendezett szabad lyceumi előadások sorozatában f. hó 21-én *Seabó András* ref. kollegiumi tanár tartott felolvasást *Platóról*, illetve a *platói szeretetről*. A Platon filozófijának keretében ismertette az *eszmék*, *idoák* világát, a legfőbb eszméket a szépség, *jóság* és *igazságosság* eszméit s azoknak megismerési módját, a Platon-féle *viszsaemlékezést*. Azután áttért a *szeretetre* s Platónnak két kiváló műve, a *Phaidros* és a *Symposion* alapján ismertette a *szeretetek* hatalmát, amint az megnyilvánul az egyeseknek életében (szerelem) és a világmindenség rendezésében. Az utóbbi tételnek megismerére véget a *Symposionból* saját fordításában felolvasta a *Sokrates* beszédét *Erosra*, a szeretetre, vonatkozólag, mely a Platon ideális gondolkodásának s a szeretetről való felfogásának a legjellemzőbb összefoglalása. Befejzésül felolvasta a *tiszta öntudatnak*, az *értelmelek* és mély belátásnak jelentőséget emelte ki, mint az igazi megismerésnek eszközt, melylyel Platon maga is olyan *ideát* teremtett, mely az emberi törekvéseket mindig irányíthatja és vezetheti a tökéletesség és nagy folyamataiban. — Itt említjük meg, hogy f. hó 28-ikán *Dr. Harmath Jenő* törvényszéki bíró tartott felolvasást, ki *Aránytalanság* (relativitás) a *jogos védelemben* tételtől értekezik.

Halálozások. Gyulafehérvári *Somogyi Albert* főbírókora, Nagykovácsvármegyei közigazgatási előadója, a Küküllői takarékpénztár elnök-igazgatója, az erdélyi ev. ref. egyházkerület és a nagyszabonai ev. ref. egyházmege képviselője stb., életének 48-ik, boldog házasságának 22-ik évében, f. évi február hó 18-ikán d. e. 10 órakor hosszas szenvedés után jobblétre szerdült. A társadalom egyik buzgó és őszintelen barczosa s az övéinek boldogságát mindig szívén viselő családfő száll vele sírba. Halálát gyászolják: Özv. *Somogyi Istvánné* szül. *Szörtsey* Francziska, édes anyja, *Somogyi Albertné* szül. *Imreh* Vilma, neje, *Somogyi István* és neje *Sebessy Margit*, *Somogyi Géza*, *Somogyi Lajos* és neje *Schmidt Anna* s gyermekeik: *Jolán*, *Jenő*, *Erzsébet*, mint testvérei, sógor-*női* és unoka-kistestvérei, *Bartha Gergely*, neje és gyermekei, mint unokatestvére.

Sándor Bandi, az ev. ref. kollegium I. oszt. tanulója, életének 12 ik évében f. hó 17-én elhunyt. Halálát *Sándor Lajos* és *Teleti Eteleka*, mint szülői és testvérei gyászolják.

Muszka Gyula, *Muszka Ferencz* és neje *Lőrincz Mari* gyermeke, életének 9-ik évében, f. hó 21-én jobblétre szerdült.

Id. Balás Ferencz, 48-as honvéd, volt város-gazda és városi képviselő, hosszas szenvedés után, f. hó 21-én, életének 85-ik, boldog házasságának 48-ik évében elhunyt. Hált tetemét tegnap délelőtt helyezték örök nyugalomra a róm. kath. sírkertben. Halálát neje *Nyisztor Juliánna* és kiterjedt rokonság gyászolja.

Terrakotta edény rajzminták. Rajzoktatásunk egyik legényegységesebb része a szemléleti látzat-tanítás, melyhez eddig az igen előnyösen ismert *Váradiféle* faminták szolgálták modellül. Azokban forgási testeket csak elvétve használhattak rajzmintáknak, sőt olyan módszer szerint összeállított forgási testcsoport, melyben a geometriai egyszerű forgási testek gyakorlatilag alkalmazhatatlanok, eddig nem volt. Ezen hézagot pótolta most *Petrányi Miklós* áll. ipari szakisk. tanár, ki egy 12 drb 25—40 cm. magas terrakotta edényből álló forgási testcsoportot állított össze, melyek tervezésénél a geometriában előforduló forgási testeket tartotta szem előtt oly értelemben, hogy a szemléleti látzat-tanításánál a geometria formák ön- és vetett árnyékának megfigyelése gyakorlati alapon nyerjen

alkalmazást. A 12 drb edény egy részét a hengerből, kupból, gömbből, ellipszoidból, paraboloidból és hiperboloidból tervezte; másik része modern és tetszetős edényekből áll. Ilyen értelemben tervezett edények sem nálunk, de külföldön sem alkalmaztattak a szemléleti látzat-tanításánál s így *Petrányi* ezen uttörő, nemes vállalkozása méltán kelti fel a szak-körök figyelmét. A 12 drb edényből álló forgási test-csoport, — melyet a helyi Szakiskola állít elő, — ára 50 korona.

Szent Antal estély. A múlt vasárnap rendezett *Szent Antal* estély minden tekintetben fényesen sikerült. *Gróf Mikos János* plebános magas szírnyalású beszédben esztelte a keresztény ember hitét és hazaszeretét. Azután *Dr. Solymossy Lajosné* kithő izléssel zongorázott. *Nagy Elek* jogh. „Keresem az Isten” cz. költeményt érzéssel szavalta. *Demény Irén* bájosan énekelte, mit a közönség szünni nem akaró tappsal honorált. Az estélyt *Vadász Antal* főgm. tan. ügyesen előadott monologja zárta be. A bevétel 57 kor. volt. — A ma, vasárnap este 7 óra-kor a főgm. dísztermében tartandó *Szent Antal*-estély műsora a következő: 1. Nyitány. Ének *Szent Antal*hoz. 2. Szaval *Fülöp* Erzsike. 3. Szabad előadást tart *Schiller* Irma polg. isk. igazgatónő. 4. Zene-duett, előadják *Ember János* és *Ember Dezső* főgm. tanulók. 5. Szaval *Dózsa Sarolta*. 6. Monologot ad elő *Deréki Antal*. 7. Bezáró ének. „A kereszt-fához megyek”, éneklé a közönség, harmoniumon kíséri *Szabó Antal* r. kath. kántor. Az estély elnöke: *Dr. Vass Lajosné*. Rendezők: *Daróczy* Juliska és *Bálint* Veronika.

A Homoród-láz eladása. Székelyudvarhely város képviselőjében *Gothárd János* polgármester a 221 hold területű ugynevezett „Homoród-láz” legelőt folyó hó 20-ikán délelőtt bocsátotta árverezés alá. A ház kiküldött ára 30 ezer korona volt, azonban azt *Bíró Ferencz* márfalvi lakos és társai 36 ezer koronával vették meg. A vásár még nem végére-*vényes*, mivel, mint értesítünk, a kápolnásfalusiak utónajánlattal fognak élni. A város ezen legelő eladásából befolyó vételárát a *Szabó* Ferenczről vásárolt birtok kifizetésére fordítja oly módon, hogy a két ár közt, mintegy 24 ezer korona különbséget a városi közbirtokosság potolja.

Iparosok fillérestélye. A Polgári önképző-és segélyező egyesület folyó hó 25-ik fillérestélyét *Balás Teréz*, *Bodrogi Irma*, *Fischer Ferencz* és *Szemerjai Károly* rendezik. Közreműködnek: *Kovács* Dániel tanár felolvas, *Flórián Margit* melodramát ad elő. Szavalnak: *Ifj. Bartók István* és *Gergely György*.

Protestáns estély. A helybeli ev. ref. egyházköztség ma, vasárnap folyó hó 24-én d. u. 5 óra-kor a ref. kollegium tornacsarnokában protestáns estélyt tart, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja. Műsora a következő: 1. A gyülekezet éneke: Mint a szép hives patakra. 2. Szaval: *Páncsél* Pal VIII. o. t. 3. Énekel: *Demény Irénke*, harmoniumon kíséri *Molnár Margit*, hegedűn kíséri *Barcsay Béla*. 4. Felolvas: *Dr. Solymossy Lajos* fő-reálisk. igazgató. 5. Hegedű szóló. *Játsza: Szabó Ernő*. 6. Szaval: *Fülöp* Erzsike. 7. Gyülekezet éneke. Az estély rendezői: *Dolnai* Robert és *Szabó* Andrásné. A kitett perselybe szives adományok köszönettel fogadtatnak.

Városi állatorvos választás. Székelyudvarhely város képviselőtestülete holnap hétfőn, délelőtt 9 óra-kor *Gothárd János* polgármester elnöklété mellett rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyetlen tárgyát a városi állatorvosi állás betöltése képezi.

Az ipari munkások szabad lyceumán múlt vasárnap délután a Hymnus éneklése után, mintegy 110 hallgató előtt *Németh Albert* pénzügyi s. titkár tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást: „A javakról.” Előadásának egyik kiemelkedő pontja az ipari munkamegosztás előnyeinek és hátrányainak ismertetése. Folytatólagosan ismertette a javak forgását és elosztását. Előadás végeztével a Szózatot énekelte el a hallgatóság, mely után *Solymossy Eudre* mondott köszönetet előadónak. Ma délután *Szabó Árpád* tanár tart előadást.

Nyilvános nyugtázás. A Jogsész-estély rendező-bizottságától vettük a következő sorokat. A f. hó 12-én tartott Jogsész estély céljaira *Sima* Dezső tanár utólagosan 5 korona felülfizetést küldött, melylyel az estély tiszta jövedelme 212 kor. 44 fillért tesz ki.

A Temetkezési-egylet közgyűlése. A székelyudvarhelyi róm. kath. jellegű első temetkezési-egylet 2-ik közgyűlését, mint jeleztük, ma vasárnap d. u. 3 óra-kor tartja meg a Polgári önképzőkör nagyertermében. Az egylet 1905. év február havában alakult és a lefolyt 2 év alatt 47 elhalt tagja után kifizetett 5114 korona 40 fillér segélyt és a megtakarított pénze 3800 koronát tesz ki. Ezen egylet célja segélyt nyújtani az egyetli tagok elhalálása esetén azok családjainak. Tagja lehet minden becsületes, egészséges székelyudvarhelyi és udvarhelymegyei lakos, 16 és 60 éven belül, nemzet s valláskülönbség nélkül. A vidékiek az igazgató tanács azon tagja kisérletében vétetnek fel *P. György* József elnök vagy *Szörger* Ferencz pénztáros által, ki őket ismeri. Az igazgató tanács tagjai fentiekben kívül következők: *Barcsay Károly*, *Bálint György*, *Ifj. Bodrogi György*, *Demeter Ákos*, *Ferenczy István*, *Fischer Ferencz*, *Gábor Márton*, *Persian János*, *Szabados Ferencz*, *Szabó Ferencz*, *Szentpétery Gergely*, *Zimny Ferencz*. A tag 2 korona 40 fillér felvételi díjat fizet egyszer s mindenkorra és minden egyetli tag elhalálása alkalmával egy székelyudvarhelyi megbízottja által 40—40 fillért. Egy elhalt tag után az egylet kifizet 100, azaz egyszáz korona alapsegélyt és visszaadja az általa befizetett 40—40 filléret minden levonás nélkül. Ezen segély senki által és semmi szinen sem foglalható le. Az egyletnek most 547 fizető tagja van, kik közül 200 ev. ref. vallású.

A kereskedők Otthona közgyűlése. A kereskedők és kereskedő-*ifjak* Otthon Egyesülete évi rendező közgyűlést ma délelőtt 11 óra-kor tartja meg saját helyiségében, *Persian János* elnöklété mellett. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkari jelentés. 3. A pénztárnok és a kiküldött bizottságok jelentése. 4. Költségvetés. 5. Indítványok. 6. 15 rendező és 6 pótválasztmányi tag megválasztása.

A Juhturó-gyár részvénytársaság alakuló közgyűlést ma, vasárnap, délelőtt 11 óra-kor, a megyeház kiármében tartja meg.

Gazdasági kiállítás Sepsiszentgyörgyön. Sepsiszentgyörgyön írjak lapunknak: Mint az Udvarhelyi Híradó már említette, Sepsiszentgyörgyön az Erdélyi Gazdasági Egylet s a székely kormánybizottság támogatásával székely gazdasági kiállítást rendeznek. A kiállítás előkészítése tárgyában értekezlet tartottak. Az értekezlet a Gazdasági Egyesület megbízásából és képviselőjében *dr. Seyfried Károly*, a kolozsvári gazdasági akadémia tanára, *Csérer Lajos* a hazai komlótermelés fejlesztésével megbízott gazdasági tanár és *Tokaji László* a Gazdasági Egyesület agilis titkára jelentek meg. Megjelentek ezeken kívül a vármegye legtekintélyesebb birtokosai, tisztviselői és szakértőinek száza meghalado számban. Az értekezletet *Eökes Béla* főispán nyitotta meg. Azután *Tokaji László* az Erdélyi Gazdasági Egylet titkára részletesen ismertette a kiállítás célját és feladatát. A kiállítás az Erdélyi Gazdasági Egylet, a székely vármegyék gazdasági egyesületei, Háromszékvarmegye Gazdasági Bizottsága és a Székely Nemzeti Múzeummal. A kiállításnak, amelyet előreláthatólag szeptember 29-én nyitnak meg s október 2-án záruak be: állat, termény, gyümölcs, gazdasági gépek, házi- és néprajzi tárgyak, természeti kincsek és rokon iparágak csoportjai lesznek. A kitüntetésekre, érmekre, oklevelekre és pénzjutalmakra 13000 koronát iranzott elő az értekezlet, amely egyttal elhatározta, hogy a kiállítás díszelnökéül *Darányi* Iguacz földmívelésügyi minisztert kéri fel. A rendezőbizottság egyik alelnökévé *Dr. Damokos Andor* alispánt választották meg.

x **Egy ügyes** jó háztól való bajadon nő ajánlkozik szobalanyuk, vagy esetleg bejárónak. Cím a kiadóhivatásban.

KÖZGAZDASÁG.

Az Udvarhelymegyei Takarékp. közgyűlése.

Székelyudvarhely, febr. 17.

A szakértelemmel párosult szolid vállalkozás, a kicsiny, gyenge kezdetből hatalmas, virágzó pénzügyintézetet teremtett. Szerény kezdetből, erős megpróbáltatások és nehéz küzdelmek után emelkedett mai magaslátára az Udvarhelymegyei Takarékpénztár.

1881. év őszén *Daniel Gábor* akkori főispán elnöksége alatt indult meg a mozgalom egy pénztár alakítása iránt s a 25 ezer forintra tervezett intézet alapításához öv tömegesen jelentkeztek a résztvevők, hogy ugyanazon év december 6-ikára már 30 ezer forint alaptőkével megalakult a pénztár s 1882. év január 20-ikán működését meg is kezdte. „Az alapi-

tók czélja volt, hogy az eladdig uralkodott tulajgaa kamatlábat mérsékelve, lehetővé tegyék a kölcsönkérő közönségnek az olcsó pénzhez való jutást, továbbá pedig, hogy a f. j. idő életnek megfelelő moderna szellemben vezetett, moderna eszközökkel dolgozó s a korral haladni kívánó pénzügyintézet létesítésének, bebizonyítva azt, hogy mindez nemcsak a nagy intézetek kiváltsága, hanem megfelelő formában, szűkebb határok között mozgó s a vármegye szociális érdekeiért is dolgozó, pénzügyintézetnél is megvalósítható. E princípium a részvénytársaság vezetéseben egyesítette Udvarhelyvármegye mindazon tekintélyesebb egyéniségeit, kik ugy a közgazdasági, mint a társadalmi élet terén vezérszerepre voltak hivatva. Közönségünk éppen ezért megnyugvással vette a pénzügyintézet alakulását, mivel annak alapkövét reális alapokon látta nyugodni. A 30.000 forint részvénytőkét már 1884. évben egy rendkívüli közgyűlés 60.000 forintra emelte fel, mi kétségtelen a mellett tesz bizonyosságot, hogy a pénztár működése megnyerte és biztosította részére a nagyközönség rokonszenvét és bizalmát, mely aztán napról-napra emelkedő betétállományában nyer kétségbevonhatatlan kifejezést.

Az 1906. évvel fennállásának 25-ik évét zárta le és konstataálhassuk, hogy ez év mérlege méltó záróköve negyedszázados működésének. E huszonöt év alatt részvénytőkéjével, mely 120000 korona, szereztek egy rendes tartalékalapot 267387 kor. 16 fill., egy külön tartalékalapot 43445 kor. 95 fill., egy nyugdíjalapot 88207 kor. 33 fill. Együtt 519040 kor. 44 fill. Fizettek osztalékokra 371400 kor.. jutalékokra 147386 kor. 08 fill., kulturális és jótékonycélokra 37810 kor. 96 fill., jutalmazásokra 48153 kor. 12 fill., az intézet számlájának csökkentésére 37000 kor. 40 fill. Együtt 641750 kor. 56 fill.

Jubiláris közgyűlésének lefolyásáról a következő tudósítás számol be:

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár ma tartotta 25-ik évi közgyűlését Steinburg Ottó vezérigazgató elnöklétével, a részvényesek különös érdeklődése mellett, amennyiben 71 részvényes 581 db részvényt tett le. Elnök a jegyzőkönyv vezetésére Gálffy Endrét, a hitelesítésre Molnár Károly és Gotthárd János részvényeseket kérte fel.

A tárgysorozat első pontját az igazgatóság jelentése képezte, mely részvétellel emlékezik meg Sándor Dénes igazgatósági tag és Jung-Cseke Lajos felügy. biz. elnök haláláról. Az 1906. év üzlet-eredményéről beszámolván, a jelentés szerint az intézet megelégedéssel pillanthat vissza arra, noha az általános gazdasági viszonyok ez évben sem mutatták fel ama fellendülést, melyet már évek óta várnak, azonban mégis észlelhető volt a belpolitikai helyzet javulása. Az erds verseny folytán a tőkék elhelyezése csak mérsékelt kamattételek mellett volt lehetséges, a mi természetesen a kamat-bevétel rovására történt, de a forgalom szépen emelkedett és a jelzálog-kölcsönöknél számottevő emelkedés: 457415 kor. 09 fillér mutatkozik, mi csakis a kamatláb 7%-ról 6%-ra való leszállításának tulajdonítható. Az összeforgalom pedig 30.902.774 korona volt, vagyis 5389600 korona 60 fillérral volt több mint 1905. évben. Ezután a jelentés az egyes számlák alakulását ismerteti, majd a nyereség felosztására lévő tesz javaslatot. A mérleg főbb adatai: Az anyaintézet forgalma 11.314.657 kor. 75 fill., a kereszturni fióké 3.184.960 kor. 38 fill., az oklándi fióké 951.718 kor. 87 fill., betétek összege 3.706.651 kor. 28 fill., leszámított váltók értéke 3.189.074 kor. 87 fill., jelzálogilag biztosított kötelezvények 1.118.985 kor. 07 fill., folyószámlák 99.999 kor. 76 fill.

Dr. Solymossy Lajos indítványára az igazgatóság jelentését felolvastattnak mondták ki.

Jung Cseke Lajos és Sándor Dénes emléket jegyzőkönyvileg megörökítették. A kamatlábra vonatkozó intézkedések megtételét az igazgatóságra bízták s a jelentésben foglalt 5844 kor. 29 fillér kétes követelést törölték. Tudomásul vették, hogy a nyereség, a tartalék- és nyugdíj-alap kamatainak levonása után, ami 1.4405 kor. 67 fillért tesz ki, 41347 kor. 24 fillér. Ebből az alapszabályok értelmében a külön tartalékalapra 5%, a nyugdíjalapra 4%, jótékonyági alapra 3%, továbbá a különböző 14%-ot tevő jutalékok levonása után 39.597 kor. 02 fillér felosztására névleg elfogadták az igazgatóság következő javaslatát:

Az osztalék 16%, ami 19.200 k., jutalmazásokra fordítanak 7740 koronát, nyugdíjalapra 1262 k 43 fillért, intézeti ház számlájának csökkentésére 1000 k., az így fennmaradó 1394 k. 94 fillért a jótékonycélokra fennmaradó 1240 k. 41 fillér kipótlására fordítják, amelyek így 2635 kor. jutott. Ez összegben az intézet 26 éves jubileumának emlékére a városi sétaléren építendő szecesszornok 1000 korral szerepel.

A tisztviselőknek 15% drágasági pótlékot szavazott meg a közgyűlés 1907. évre. Steinburg Ottó vezérigazgatónak az 1897. és 98. éveket állandó szolgálataiba beszámították. — Ezután az alap-

szabályok egy pár §-át módosították. Így: az igazgatóság létszámát 12-ről 11-re redukálták, az igazgatók jutalékát 3%-ról 4%-ra emelték, ugyazintén a felügyelő-bizottságét is. Az igazgatóságnak 5% jutalékot állapítottak meg, míg a kereszturni igazgató jutalékát 8%-ról 9%-ra emelték s ezen igazgatóság részére 2% jutalékot állapítottak meg.

Ezután elnök a választások megejtését tüzte ki. Bejelenté, hogy az anyaintézetnél ez évben Gotthárd János, Persián János és Soó Gáspár igazg. tagok lépnek ki, Jung-Cseke Lajos felügy. biz. tag helye szintén betöltendő, továbbá a kereszturni fiók-intézetnél Borbély Sámuel igazgató, Gombos Sámuel aligazgató 5 éves, valamint Ajvász Kristóf és Pap Mózes igazg. tagok 3 éves mandátuma lejárt. Ilytán, új választás eszközözlendő, valamint Pap Ódon helyre betöltendő. Az oklándi fiókintézet igazgatósági tagjai közül 2 tag kisorsolandó, mely megejtetvén Pál János és Bedő Mihály nevei kerültek ki az urnából; ezek helye szintén betöltendő.

A választás eredménye a következő (Beadott 69 lapon 573 szavazat): igazgatósági tagok: Gotthárd János (573), Persián János (571), Soó Gáspár (573). A felügyelő bizottsági tagságra megválasztott Ugron Ákos (573). Kereszturni fiók igazgató: Borbély Sámuel (573), aligazgató: Gombos Sámuel (573), igazgatósági tagok: Ajvász Kristóf (542), Pap Mózes (573), Szolga Ferencz (540). Szavazatot kaptak még: Dr. Fodor Boldizsár (239), Jaeger József (8). Az oklándi fiókál igazgatósági tagok: Pál János (500), Bedő Mihály (541). Elnök az eredményt ilyen értelemben kihirdetvén, a gyűlés 11 órakor véget ért.

Délben közebéd volt, melyen Ugron Ákos főispánnal az élen, közéletünk számos kiváltsága vett részt. A bankettrol Id. Daniel Gábor nyug. főispánt a társaság első elnökét és Dr. Torók Albert nyug. főispánt, a jelenlegi elnököt táviratilag üdvözölték.

TÁVIRATOK.

Budapest, február 23.

(Érk. d. u. 5 ó.)

A Székelyföldi legelők ügye.

A képviselőház kérvényi bizottsága Zakariás János előadásában ma tárgyalta ötvennyolcz székely községnek erdőtörvények revisioja tárgyában beadott kérését.

A bizottság a kérvényeket a földművelési miniszter figyelmébe ajánlja. Különösen kívánatosnak jelezték, hogy a közlegelők hiányának eltörlesztésére intézkedések megtétesenek.

Nincsen országgyűlés.

A képviselőház ma azért nem tartott ülést, mivel mára elegendő tárgyalási anyaggal nem rendelkezett.

Ez képviselői körökben feltűnést keltett.

Rátkay László újságíróknak kijelentette, hogy a képviselőház pénzügyi bizottságának ma délutáni ülésén megfogja interpellálni Wekerle miniszterelnököt, hogyan állhatott elő ezen állapot? Továbbá határozott felvilágosítást fog kérni, hogy igaz-e az az politikai körökben elterjedt hír, hogy Andrassy Gyula gróf belügyminiszter alkotmánybiztositékról szolló javaslatát a király állítólag visszavetette volna?

Képviselői körökben nagy érdeklődéssel várják mindezekre a miniszterelnök választát.

Polónyi visszavonul.

Képviselői körökben beszéltek, hogy Polónyi volt igazságügyminiszter lemondani készül mandátumáról, hogy a politikától teljesen visszavonuljon.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája

Kiadó lakás. A Petőfi- és Ötvös utca sarkán levő lakás (Benedek Béla mostani vendéglője) külön udvarral f. 6. Aprilis 24-től kiadó.

Értekezhetni a Szent Ferencz-rendiek házfőnököségénél.

x Egy jókarban levő karambol-asztal

jutányosan eladó Czim a kiadóhivatalban megudtható.

**Bethlen-u. 35. sz. ház
kiadó, esetleg eladó.**

Árlejtési hirdetmény.

Bögöz község egy ujonnan építendő község házára pályázatot hirdet, kikiáltási ár a költségvetésileg megállapított 14.685 k. 13 fillér.

A ház megépítésének biztosítása czéljából a folyó évi márczius 25 napjának d. e. 9 órájára a jelenlegi község ház iroda helyiségében zártajánlati verseny tárgyalás hirdettetik.

Versenyezni ohajtók felhivatnak, hogy ajánlataikat egy koronás bélyeggel ellátva a kitűzött napon d. e. 9 óráig 5% bánatpénzzel ellátva, esetleg elfogadható óvadék képes papírral felszerelve alolirt előljárás, vagy a körjegyzőhöz annyival inkább küldjék be, mert a később érkezők figyelembe nem vétetnek; szintén nem fogadtatnak el a bánatpénzzel el nem látott ajánlatok.

Terv, költségvetés és az árlejtési feltételek a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bögöz, 1907. febr. 20-án.

Hegyi Zsigmond Fekete Ferencz
körjegyző. k. főbíró.

Kristály tiszta

Hargita-ligeti „Hamilla“-forrás

A Kárpátok gyöngye!

Természetes ásvány-
gyógyborvíz!

Főraktár Székelyudvarhelyt:

Haab és Heitz cégnél

Kapható még:

Gál János Utóda, Csató és Kun, Gyarmathy Akos, Tamás Balázs, Bagó Gyula, Szentpétery Gergely Márk Testvérek, Férnengel Frigyes, Zárug Antal kereskedésében 8 fillérért, valamint minden vendéglőben és étteremben.

A Kárpátok gyöngye!

Szerves anyagoktól mentes!

Szakvélemények

az „Esterházy Cognac“-ról.

A magy. kir. mélyetem borászati laboratoriuma által hivatalosan megejtett és általunk tudomásul vett vizálatok alapján az

Esterházy cognacot

betegünkönél alkalmaztuk és azt sikeresen használva mint kitünő minőségűt és a francia cognacokkal vetekedő legjobban ajánlhatjuk.

Dr. Tauffer Vilmos
egyetemi tanár.

Dr. Kétyl Károly
egyetemi tanár.

Dr. Stiller Bertalan
egyetemi tanár.

Dr. Angyán Béla
egyetemi tanár.

Jr. Réczey Imre
egyetemi tanár.

Dr. Poór Imre
kir. tan., egy. tanár.

Dr. Parilk Ottó
egyetemi tanár.

Dr. Baran Jónás
egyetemi tanár.

Az ESTERHAZY COGNAC minden előkelő fűszer- és csemegekereskedésben kapható.

Védjegy:
Kék mezőben két kulcs.

Legmegbízhatóbb gyártmány!

A
SCHLOSSER-GERMAIN & CO
COGNAC

DISTILLERIE FRANCAISE MODÈLE
PROMONTOR.

Kizárólagos elárulás Márk Testvéreknél.
Kívánatra próba mintatíve.

Árverési hirdetmény kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közbírré teszi, hogy a m. kir. állam kincstárnak Zárug László, kisk. Zárug Katalin, Antal, Márton és Ferencz 328 kor. 50 fill. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, kir. járásbíróság területén levő és a parajdi 979 sz. t. j. évben 74 braz. a felvett fabázból kik. Zárug Katalin, Antal, Márton és Ferencz nevében álló jutalék 2692 kor. kiküldési árban az 1907. évi márczius hó 18-ik napjának d. e. 9 órakor Parajd község hazánál megváltandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési árban alul is el fog adni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Székelyudvarhelyt. 1906. december 31-én.
Grattius, kir. törvénzi egyen bír.

15—1907. vb. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közbírré teszi, hogy az oklándi kir. törvényszék 1905. évi Sp. 273 sz. végzése következtében dr. Péterly Áron ügyvéd által képviselt, Szabady Tivadar oklándi lakos javára Bartha Andor bardoczi lakos ellen 107 K. 32 f. s. jar. erejéig 1905. évi hó 6-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2300 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 2 ló, 4 ökör és 3 gép nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oklándi kir. járásbíróság 1907. évi V. 8—1. számú végzése folytán 107 K. 32 f. tőkekövetelés, ennek es eddig összesen 78 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Bardoczon alpereséül leendő megtartására 1907. február 27-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozik ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérők, szukség esetén becsáron alul is el fog adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltattak és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Oklándon, 1907. február hó 4-én.
Pollák Ignác,
kir. végrehajtó.

Saját termésű borok

Különösen minőségben kaphatók Rizling, Muskat ottonel, Sauvignon blanc és Oportó fajokban, mérsékelt áron 100 litertől fölfelé

Caspari Frigyesnél
Medgyes, Nagykovácsfalva.

MÜHLE VILMOS
os. és kir. udvari szállító

TEMESVÁR

Mag-, Növény-, Rózsa- és Fa-Nagytenyészetek.

(Művelési terület 84 hold.)

VILÁG KIVITEL!

A legjobb magvak kerti és mezőveteményezésére
(Mihle magvak jóságban elérhetők, de ebben felülmúlhatatlanok.)

A legnemesebb gyümölcs-, dísz és sorfák
(Mihle fái többször átöltöztet. jól inkultáltak, mindenütt jól és biztosan gyarapodnak.)

A legzsebb fenyőfélék, díszcserjék, rózsák stb.
(Mihle telelőli mind télállóak, dísz- és kuszócserjék, valamint rózsák a legzsebb virágok.)

Postacsomagok magvakkal 5 k. felüli értékben barhová bérmentve küldetnek.

Mihle kertészeti kézikönyvei dilettánsok számára a legjobbak, megrendelésekbe ingyen csatoltatnak.

Dusan illusztrált főirjegyzék — páratlan a maga nemében — kiválóan bír. kiadó ingyen és bérmentve megküldés.

MEGHÍVÓ.

Közhírré tétetik, hogy a helybeli közbirtokosság folyó évi márczius 10-én, délután 2 órakor a városi tanács háznál

rendes közgyűlést

tart,

melyre az érdekelt birtokosok ez uton is meghívatuak.

Székelyudvarhelyt, 1907. február 10.

Hlatky Miklós, Daróczi János,
birt. elnök. birt. jegyző.

A m. kir. szőlőtelepeken termelt
és a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam által kezelt a m. kir. földművelésügyi miniszter támogatásával létesített borértékesítési osztályától a

magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetezetének székelyudvarhelyi fiókjánál

(Kossuth Lajos-utca 27. szám alatt)
egy palack, mint hordó

BOROK

legolcsóbban kaphatók.

Megrendelésre bármely faj palack borok hozhatók. — Vételnél hordóért literenkint 13 fillér letét adandó. Hordók 3 hónapra helyi sértetlen, tiszta állapotban, a székelyudvarhelyi pinczéhez szállítást levonva, a felzártított árn visszavétetnek.

KÜHNE E. mezőgazdasági gépgyár bizományi raktára.

Épület-üvegezés!

Kérem olvassa el!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmét felhívni a mai kor igényeinek megfelelőleg berendezett kereskedésemre, hol

porcellán, üveg, díszműáruk, gyermekjátékok, névnapl és menyegzői ajándék tárgyak és meg számtalan sok összehajmózott szép áru

jelentéktelen olcsó árak mellett lesznek kiszolgálva. Fűszerosztályomban — melyet a legnagyobb aldozatok mellett, a legmodernebbül rendeztem be és a mely tisztaság és rend tekintetében is minden versenyt kizár, — minden fűszer-cikkben nagy raktárt tartok, melyeket a legolcsóbb árak mellett árualtok.

A legjobb kávék, rizsek, lisztek, a legjobb minőségű rumok és likorok, teák és szalon-cukorkák, teaütemények nagy raktára.

Szentpétery Gergely,
Székelyudvarhelyi.

Utazó kofferok! Szalon petrolium!
Boros-, Borszék-, Kászoni-Víz raktár.

Kiadó beltelek.

Székelyudvarhelyt Csere-utczában fekvő luczernásnak használt

terjedelmes beltelek

több évre hasznabérbe adatik. Értekezhetni Gyarmathy Ferencz ügyvédnél.

MAGGI-FILIZESÍTŐ

nélkül ne együnk levest.
Néhány csepp elegendő!

Hol vásároljunk megbízhatóbb magvakat?

A hírneves Erfurti vetemény és virágmagvak megérkeztek ez időnyre.

Ajánljuk a legmegbízhatóbb csiraképes vetemény magvainkat a legnagyobb választékban; ugyszintén a legnemesebb faj virágmagvainkat, a melyekből ez időn sok különleges ujdonság fajokat szeroztük be, különösen nyári és téli ibolyák (violák), ószirózásk, verbenák és szegfűfajokat. — Minden fajta gazdasági magvakat a legjutányosabb napi árak mellett számitunk. Árjegyzékek a hó folyamán szélküldetnek.

Márk Testvérek
Székelyudvarhelyen.

Káposzta Braunschwoigi, téli fehér, óriás nagy, rövid torzsájú, lapos, besavaoyi-tára a legjobb faj.